Plenum

Onsdag 18.11.2020 kl. 13.59—21.31

13. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 3 och 149 a § i mervärdesskattelagen

Regeringens proposition RP 143/2020 rd
Utskottets betänkande FiUB 21/2020 rd

Första behandlingen

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 13 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger finansutskottets betänkande FiUB 21/2020 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslaget.

Debatt

16.33 **Pia Viitanen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Verojaoston puheenjohtajan ominaisuudessa kerron vähän tästä meidän mietinnöstämme.

Tässähän on kysymys arvonlisäveron alarajan nostosta 10 000:sta 15 000 euroon, jota siis valiokunta luonnollisesti puoltaa, että näin toimisimme. Toteamme, että on hyvä asia, että tällä pyritään vähentämään hallinnollisia velvoitteita, ja tietenkin tällä on vaikutuksia myös työllisyyteen ja verotuksen keventämiseen yrityksille, ja nämä ovat positiivisia, hyviä asioita kaikkinensa. Tällaisia suoraa kuluttajamyyntiä harjoittavia pieniä yrityksiä, joita tämä koskisi, on noin 6 500, ja 40 prosenttia niistä toimii palvelualoilla. Kyse on siis parturi-kampaamo- ja kauneudenhoitoaloista ja tämänkaltaisista yrittäjistä, ja tämä toimenpide menee varmasti tarpeeseen ja oikealle kentälle.

Kaiken kaikkiaan valiokunnalle on esitetty joitakin muutoksia sen suhteen, pitäisikö näitä rajoja korottaa enemmän. Me emme ole sitä puoltamassa.

Ensinnäkin tämä 15 000 euroa: Meille on myönnetty Euroopan unionista parhaillaan lupa nostaa tämä raja nimenomaan 15 000 euroon vuosina 21—24, eli jo se puoltaa tätä hallituksen esitystä. Samoin sitten puhumme tästä rajapintaongelmasta, että siellä rajapinnassa joka tapauksessa syntyy kannusteita pilkkomiseen ja muuta tällaista, ja tuomme hieman esiin tätä problematiikkaa, jonka vuoksi myös valiokunta perustelee, että sinänsä tämä 15 000 euroa on ihan käypä raja.

Samalla tavalla on esitetty, että tämän huojennuksen yläraja tavallaan nousisi 30 000:sta 50 000 euroon, mutta tätäkään emme ole tässä mietinnössä puoltamassa, koska toteamme, että siihen nähden, mikä hallinnollinen työ tästä tulisi suhteessa hyötyyn, se hyöty on varsin pieni, ja ilmeisesti työllisyysvaikutuksia tällä muutoksella ei todettu juurikaan olevan. Eli tässä mennään siis hallituksen esityksen mukaisesti.

Lopuksi, puhemies, me toteamme erään kalastusta koskevan asian tässä yllättäen. Se johtuu siitä, että valmistelun jälkeen kävi ilmi, että tällä on välillisesti vaikutusta myös joidenkin kalastajien asemaan, koska jotkut tietyt tuet liikkuvat tämän lainsäädännön myötä.

Kuuntelimme kolmen M:n vastauksen tähän, ja he ovat sitten toisen lainsäädännön yhteydessä korjaamassa tämän epäkohdan hallituksen toimesta, jotta sitten jatkossa ei syntyisi tavallaan sellaisia muutoksia, mitä emme ole tarkoittaneet tässä yhteydessä. Mutta toteamme sen myös tässä mietinnössä, että asia on huomattu ja me emme sitä pysty korjaamaan tässä laissa, mutta terveiset menevät jatkoon, että tämä asia huomioidaan.

Yksi vastalause tähän, puhemies, sisältyy.

16.36 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit jättivät valiokunnassa vastalauseen oman vaihtoehtobudjettinsa mukaisesti, ja toki myöskin kun kuulimme tuolla valiokunnissa asiantuntijoita, niin olemme saaneet erityisesti tuolta Suomen Yrittäjiltä ja pienyrityskentästä sitä toivetta, että tätä alarajaa oltaisiin voitu korottaa nyt tässä samassa yhteydessä jo enemmänkin kuin tuosta 10 000 eurosta tuohon 15 000 euroon. Kristillisdemokraatit esittävät, että me tekisimme tässä yhteydessä tuon korotuksen 20 000 euroon ja myöskin tämä vastaava korjaus tehtäisiin sitten siinä laskelmassa koskien verovelvollisuuden alarajaan liittyvää huojennusta.

On huomioitava, että tämä alarajan taso on tällä hetkellä hyvin erilainen eri Euroopan unionin jäsenmaissa, ja itse ajattelen näin, että jos näitä ei saada vähitellen enemmän samalle tasolle, niin nykyisenä aikana, kun kuitenkin niin tavarat kuin rahat liikkuvat rajan yli vikkelästi, niin kuin toki vapaan liikkuvuuden alueella pitääkin tehdä, tämä tällainen arvonlisäveron alarajan hyvin suuri ero eri maitten välillä aiheuttaa kyllä myöskin väistämättä ongelmia — erityisesti jos ajatellaan raja-alueita, joilla ihmiset voivat helposti käydä ostamassa vaikka sen palvelun sitten sieltä toiselta puolelta — koska se voi vaikuttaa sitten siihen hinnoitteluun. Jos ajatellaan, niin esimerkiksi vaikkapa Ranskassa tällä hetkellä on tuo alaraja yli 80 000 euroa, nyt jo unionin jättävässä Isossa-Britanniassa se on ollut muistaakseni yli 90 000 euroa pahimmillaan ja sitten esimerkiksi Italiassa ja Itävallassa alaraja on 30 000 euroa, ja toki sitten, jos katsotaan EU:n ulkopuolelle — sinällänsä ne eivät tässä samassa vapaakauppamarkkina-alueessa, sisämarkkina-alueessa ole — niin kuitenkin esimerkiksi Japanissa se on vielä näitä Euroopan suurimpia summia korkeampi.

Miksi tuo arvonlisäveron alarajan nostaminen on merkittävää? Se on sitä erityisesti pienille yrityksille, joille kuitenkin, voi sanoa, tällaiset hallinnolliset taakat ovat ylimääräinen lisä, ja tämmöinen peruskirjanpito pelkästään ilman sitä arvonlisäveroblankettien täyttämistä sinällänsä saattaisi hoitua melkeinpä siltä yrittäjältä itseltään, mutta valitettavasti sitten kun arvonlisäveroilmoitukset ja muut tulevat mukaan, useimmiten siitä pienestä yrittäjätulosta pitäisi vielä pystyä maksamaan kirjanpitoyrittäjälle. Sitten ovat tietysti sellaiset tahot, joissa voi sanoa, että se arvonlisä syntyy nimenomaan siitä työstä, elikkä siellä ei synny sellaisia vähennettäviä vaikkapa materiaalikuluja, jotka sitten voisi huomioida arvonlisäveron vähennyksenä. Ajatellaan nyt vaikkapa juuri kampaamoalaa tai esimerkiksi ylipäätänsä kauneudenhoitoa tai vaikkapa hierontaa tai vastaavantyyppisiä yrittäjiä: kyllä näissä nimenomaan se yrittäjän tekemä työ on se, mitä siinä sitten tarjotaan kuluttajalle, ja siellä vaikkapa shampoosta tai jostain muusta vastaavasta, jota käytetään sen työsuoritteen yhteydessä, ei kovin paljon tule vähennettävää arvonlisäveroa, niin että se sinällänsä voitaisiin sitten huomioida siinä tilityksessä. Sitten monilla toimialoilla on myös sellaisia sivutoimisia yrittäjiä, joilleka tämä hallinnon keventäminen edistäisi sitä yritystoiminnan ylläpitämistä ja edistämistä.

Tietysti, kuten tuossa jaoston puheenjohtaja Viitanen totesi, aina tällaiset rajat synnyttävät sen pohdinnan, tuleeko esimerkiksi yritystoimintaan jonkunlaisia pilkkomisia tai mui-

ta, kun huomataan, että raja lähestyy. Siinä mielessä tätäkin asiaa pitää toki tarkastella, mutta kristillisdemokraatit katsovat, että tässä yhteydessä tuo rajan nostaminen 20 000 euroon ei olisi niin merkittävä, että minkääntyyppistä vääristymää voitaisiin katsoa tapahtuvan.

Sitten on toinen asia se, että tästä alarajan huojennuksestahan, mitä myöskin tuossa edustaja Viitanen toi esille, on toivottu, että se olisi nostettu 30 000:sta 50 000 euroon. Tässä yhteydessä ei myöskään valiokunnassa sitten katsottu, että tässä tehdään muutoksia, koska olemme ymmärtäneet, että tämä on lainsäädännöllisesti sellainen asia, joka tulee väistymään tässä muutaman vuoden sisällä Suomessa lainsäädännöstä muutoinkin.

Kaiken kaikkiaan itse ainakin toivon, että kun meillä on muun muassa tuolla suuressa valiokunnassa ollut tämä direktiiviesitys siitä, että näitä alarajoja pitäisi lähteä yhtenäistämään Euroopan unionin alueella niin, että ne olisivat lähempänä toisiansa, niin sitä kautta sitten vihdoin tulisi jotenkin näitten eri maitten alarajojen välille selkeämpi asetelma. Minusta on käsittämätöntä, että samalla sisämarkkina-alueella voi olla lähestulkoon 90 000 euron alarajoja ja sitten tosiaankin... Meillähän aiemmin oli muistaakseni jopa 8 500 se summa, mistä Suomi silloin aikanaan liittymissopimuksessa sopi, ja siitä on lähdetty sitten viemään tätä esitystä eteenpäin. Taisi olla niin, että varapuhemies oli valtiovarainministerinä siihen aikaan, kun se nousi ensin sinne 10 000 euroon, ja sitten siitä on nyt päästy eteenpäin.

Todellakin itse katson, että tässä on minusta sellainen asia, missä EU:n sisällä meillä pitäisi selkeästi olla yhtenäisempi linja. Tämä ei voi tällä tavoin jatkua. Sitten tiedetään, että meillä on myöskin sellaisia maita, joissa pienyritysten tällainen niin sanottu byrokratiavelvoite on huomattavan paljon pienempi. Meillä on paljon maita, joissa — esimerkiksi Ranska — tällaisilla pienyrittäjillä, jotka harrastavat vaikka torikauppaa, vihannesmyyntiä tai vastaavaa, ei ole kirjanpitovelvoitteita. Heillä on aivan, voi sanoa, villiä ja vapaata se touhu, ja toki en pidä sitä edes yrittäjän etuna, koska siinä vaiheessa, kun yritys lähtee kasvamaan, sitten tullaan siihen tilanteeseen, että no mikäs se onkaan se edellisen tilikauden tulos, ja jos tarvitsee vaikka pankista hakea lainaa tai muuta vastaavaa, niin kyllä kai ensimmäisenä pankinjohtaja kysyy, minkälainen on ollut edellisen tilikauden tulos ja miltä taseen pohjalta lähdetään miettimään, onko vaikka lainaan mahdollisuutta. Mutta tällä hetkellä tämä tilanne on todellakin Euroopan sisällä, samoilla sisämarkkinoilla, hyvin, hyvin erilainen.

Kristillisdemokraatit tosiaan tekevät tämän vastalauseen 1 mukaisen esityksen siitä, että tuonne 20 000 euroon saakka saataisiin sitten tuo alaraja nostettua. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustajat, muistutan, että kun tullaan tänne eteen puhujakorokkeelle, niin jätetään se kertakäyttöinen maski sinne roskikseen ja otetaan uusi sitten pois mennessä ja putsataan kädet. Että ei tuoda tuohon puhujakorokkeelle sitä maskia. [Sari Essayah: Kyllä, kyllä, uusi on jo naamassa!] — Hyvä. — Mutta se, että ei tuoda tuohon korokkeelle sitä maskia, on näitten meidän terveysturvallisuussääntöjen mukaista. [Sari Essayah: Kyllä, mutta oliko siellä se roskis?] — Kyllä siellä pitäisi olla roskis, molemmilla puolilla.

16.44 **Esko Kiviranta kesk:** Puhemies! Tämä hallitusneuvotteluissa sovittu arvonlisäveron alarajan korotus 10 000:sta 15 000 euroon on erittäin tervetullut lähinnä sellaisille yksinyrittäjille, jotka myyvät ainoastaan kuluttajille tai myyvät valtaosin kuluttajille. Hehän

eivät arvonlisäverovelvollisuudesta hyödy. Heille pikemminkin tämä arvonlisävero näyttäytyy tuloveron kaltaisena verona, koska he kokevat, etteivät aidosti pysty lisäämään sitä kuluttajamyynnissään tuotteen verottomaan hintaan.

Suomen Yrittäjäthän on aikojen kuluessa hiukan vaihtanut mielipidettään tässä arvonlisäveron alarajakysymyksessä. Nythän se heidän toivomuksensa on muistaakseni ollut 20 000 euroa. Se olisi täysin mahdollinen, mutta tässä vaiheessa nyt päädyttiin tähän 15 000 euroon, joka on kuitenkin mittaluokassaan prosentuaalisesti 50 prosenttia suhteessa nykyiseen rajaan.

Minusta tämä arvonlisäveron alarajan huojennus, joka edelleen on voimassa ja jatkuu sinne 30 000 euron liikevaihtoon asti, on kyllä hyvä menetelmä siinä mielessä, että se mahdollistaa kilpailun kannalta neutraalin käytännön, jossa myydään arvonlisäverollisena ja sitten saadaan palautuksena ja arvonlisävero nousee liukuvasti, lineaarisesti. Siinäkin mielessä tämä arvonlisäveron alarajan huojennus on toiminut hyvin. On valitettavaa, kun se nyt ilmeisesti sitten poistuu direktiivin johdosta vuoden 2025 alusta.

16.46 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Essayah piti tuossa hyvän puheenvuoron käyden läpi tätä asiaa useammastakin näkökulmasta.

Nythän tässä hallitus esittää tuon alarajan korottamista 10 000:sta 15 000:een. Kävimme myös omassa ryhmässä pohdintaa, että tuon korotuksen olisi voinut tehdä tuohon 20 000:een, jota muun muassa Suomen Yrittäjät on esillä pitänyt. Tämä on niitä harvoja asioita, jotka tuovat edes jotain hyvää yrittäjäkentälle, nimenomaan nyt sinne pienemmille yrittäjille, kun sinne on kuitenkin tullut aika karusti jo kaikkea sellaista yrittäjyyttä kurittavaa — polttoaineveron rajut korotukset, koko vuosituhannen suurimmat, työn verotus kiristyy ensi vuonna toista kertaa peräkkäin, ja lukuisia muita — eli tämä on nyt semmoinen pieni kädenojennus. On tämä kuitenkin enemmän kuin se suklaarasia sinne pienille yrittäjille.

Edustaja Essayah nosti esille nämä EU:n erot, ja tätä nimenomaan pitäisi hahmotella ja käydä läpi kokonaisuutena ehkä enempikin ja katsoa, että meillä ei yhteisen EU:n alueella olisi tällaisia eroja, joita Essayah tuossa esille toi: mennään lähelle 100 000:ta, ja me olemme nyt tämän korjauksen jälkeen tuolla 15 000:ssa.

No, sitten ihan oma kysymyksensä ovat tietysti erilaiset alvikannat, ja tämäkin kokonaisuus olisi hyvä jossain vaiheessa ottaa perattavaksi. Esimerkiksi postimyynnin vilkastuessa on tullut aika paljon palautetta siitä, että pienet yrittäjät ovat aika lailla heikommassa asemassa kuin Euroopassa. Alvikantoja on elvytysmielessä alennettu, ja ne ovat luoneet sitten sen tilanteen, että tuotteita tilataan entistä enempi sieltä. Ihan oma lukunsa ovat sitten nämä meidän erilaiset alemmat alvikannat, joissa olisi vielä paljon tehtävää ja selkeytettävää, vaikkapa se, mitä kokoomus on pitkään esittänyt, että liikunnan alvi olisi aika yhtenäistää niin, että kaikki olisivat mielellään siinä nollaverokannassa, ja nähtäisiin se hyöty, mikä liikunnasta tulee, sillä tällä hetkellähän on kyse siitä, että se, millä koulutuksella liikuntaa ohjataan, vaikuttaa siihen, minkälainen vero siitä hauisliikkeen tekemisestä oikein menee.

Tämä esitys on hyvä askel eteenpäin. Toivottavasti näitä askelia otetaan Suomessa myös tämän jälkeen esimerkiksi kohti tuota 20 000:ta ja niin poispäin.

16.49 **Arto Satonen kok:** Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa. Tämä on tietysti pieni askel eteenpäin, ja niin kuin tässä on käynyt ilmi, reippaampiakin olisi voitu olla. Oma nä-

kökulmani tähän asiaan on sellainen, että kannattaa kyllä ottaa ihan vakavasti tavoitteeksi nostaa tätä vielä jonkun verran tästä 15 000:sta. Voi olla, että tuo 20 000 jo auttaisi siinä mielessä, että olisi äärimmäisen tärkeää, että ihmisellä olisi mahdollisuus elättää itsensä myymällä omaa työtään, ja silloin kun me menemme jo sellaisille... On hyvä, että on päästy sieltä 8 500:sta reilusti korkeammalle, mutta kun tämä raja saadaan hilattua — ehkä se vaatii 20 000, 25 000, 30 000 — meillä aidosti tulee vaihtoehdoksi se, että voit omalla työlläsi itsesi elättää. Nimenomaan, niin kuin Essayah täällä sanoi, silloin kun myydään pelkästään omaa työtä, on se sitten hieroja tai suutari tai muuta, jossa pääomakustannukset ovat pienet, niin sillä voisi olla silloin merkittävää vaikutusta myös työllisyyteen, koska meillä kuitenkin on ihmisiä, joiden täytyy ammattiaan vaihtaa, ja tämä olisi silloin ihan relevantti vaihtoehto.

Tässä on toki muistettava se, niin kuin tässä esityksessä onkin, että tässä pitää myös olla tämä huojennus, jotta ei käy sitten niin, että meillä alkavat kaikki ne kahden henkilön yritykset muuttumaan yhden hengen yrityksiksi. Eli siis tavallaan se, että sitten kun mennään vähän yli sen rajan, niin se alvi ei voi vielä lähteä täysimääräisenä pyörimään, koska muuten siinä käy niin, että kaikista tulee yksinyrittäjiä hetken päästä. Se ei ole järkevä tapa myöskään.

Tämä on kyllä todellakin sellainen asia, missä voitaisiin näitä yksinyrittäjiä auttaa, ja itse uskon kyllä tähän keinoon pitkän aikavälin keinona tässä asiassa. Hilaamalla tätä rajaa vielä ylöspäin saadaan varmasti enemmän aikaan kuin mitä saadaan esimerkiksi tällä yrittäjien työttömyysturva-asialla, vaikka sekin on tarpeellinen nyt korona-aikana. Mutta pitkässä juoksussa sellainen järjestelmä ei ole järkevä, eikä sitä Suomen Yrittäjätkään kannata, että me kannustamme ihmisiä siihen, että siellä on muutaman sadan euron pysyvä yrittäjätulo ja siihen saa työttömyysturvan päälle. Ei meidän kannata kannustaa ihmisiä sellaiseen, joka sitten taas vaikuttaa kuitenkin niiden liiketoimintaedellytyksiin, jotka tekevät oikeasti työkseen sitä yrittäjätoimintaa.

Eli jos ja kun haetaan sellaista keinoa, jolla voidaan yksinyrittäjiä auttaa ja kannustaa siihen, että esimerkiksi työnsä menettäneet lähtevät etsimään ratkaisua tämän yksinyrittäjyyden kautta, niin silloin tämä alvin alarajan hilaaminen ylöspäin on kyllä ihan keskeinen keino. Sen takia, vaikka nyt mentäisiin tällä tasolla, kannustan myös siihen, että selvitetään vielä EU:n kautta ja muutenkin, voidaanko vielä päästä jonkun verran tästä ylöspäin.

16.52 **Joakim Strand r:** Värderade talman! Det handlar alltså om regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 3 och 149 a § i mervärdesskattelagen. Den går ut på att höja momsgränsen från 10 000 till 15 000 euro — någonting som vi kom överens om redan i regeringsförhandlingarna.

Elikkä tästähän sovittiin jo hallitusneuvotteluitten yhteydessä.

Det är ett utmärkt sätt att stöda mindre företag, och det var trevligt att höra att också bland annat ledamot Heinonen här tackade regeringen. Regeringen vill stärka verksamhetsförutsättningarna för alla typer av bolag, såväl små, medelstora som stora, och också de speciella och specifika stöd som nu under den här coronakrisen har kanaliserats mot bolag har också gällt mindre företag.

Tämä on hyvä esitys, ja varmaan jatkossa voi pohtia myös vielä tämän rajan hinaamista tästä ylöspäin. — Kiitos.

16.53 **Esko Kiviranta kesk:** Tuo edustaja Satosen pohdiskeleva puheenvuoro kirvoitti minut pyytämään vielä lyhyen puheenvuoron.

Selvää on, että tämä 15 000 euroa ei varmaankaan ole mikään lopullinen. Varmasti on ihan aitoa ja järkevää pohtia tuon rajan korottamista vaikkapa just siihen 20 000 euroon, mutta jos sitä kovin paljon korotetaan, niin sitten se kyllä aiheuttaa innostusta yritystoiminnan tehottomuuteen sitä kautta, että yrityksiä pilkotaan pienempiin osiin pelkästään tämän asian takia. Selvää on tietysti, että tuonti on arvonlisäverotuksen suhteen täysin samassa asemassa kuin suomalainen, kotimainen tuotanto, että siinä mielessä ei ole eroa.

16.54 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Precis som tidigare talare så vill jag understryka hur viktigt det här förslaget och att höja gränsen är. Det här är betydelsefullt för speciellt små och mindre företagare, som vi har gott om på Åland. På Åland har vi ungefär 2 500 registrerade företag och de allra flesta är mikro- eller småföretag som kan dra nytta av den här förändringen som vi kom överens om i regeringsförhandlingarna, och jag är glad att höra att det finns ett så starkt och stort stöd för den här i plenisalen.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten och avbröt behandlingen av ärendet.